

Hovorna.

(Jazyková úprava v živnostech.) Hlava VI. ústavní listiny (zákon z 29. února. 1920, č. 121 Sb. z. a n.) upravuje ochranu menšin národních, náboženských a rasových. V této hlavě jsou také obsažena ustanovení o užívání jazyků. Jest tudíž ústavní listina pramenem všech práv, z nichž mohou příslušníci československého státu jiné národnosti než českoslovenké jediné čerpati svá práva.

Československo jest vázáno mezinárodní smlouvou, uzavřenou mezi čelnými mocnostmi spojenými a sdruženými a mezi Československem podepsané St. Germain-en Laye dne 10. září 1919 (viz prováděcí zákon č. 508/1921 Sb. z. a n.) podle hlavy I., čl. 1, uznati za své základní zákony všechna ustanovení čl. 2 až 8 této hlavy.

Československo učinilo žádost této mezinárodní smlouvě a pojalo do ústavní listiny předepsané předpisy, a to zvláště předpisy týkající se práva jazykového.

Proto § 128 ústavní listiny souhlasí se zněním čl. 7 smlouvy St. Germainské až na odst. 4 tohoto článku. V důsledku toho kryje úplně ústavní listina závazné mezinárodní normy.

Jak již bylo shora naznačeno jest tudíž právním pramenem t. zv. „jazykového práva“ § 128 ústavní listiny¹⁾ a násl., zvláště § 129 úst. list. a nelze v tomto směru použití jiných ustanovení, obzvláště ustanovení hlavy V. ústavní listiny upravující práva, svobody a povinnosti občanské.

Mezinárodní závazky o ochraně menšin převzaté čl. 7 odst. 4. St. Germainské smlouvy splnila republika Československá § 2 jaz. zákona

¹⁾ § 128 ústavní listiny:

(1) Všichni státní občané republiky Československé jsou si před zákonem plně rovni a požívají stejných práv občanských a politických, nehledíc k tomu, jaké jsou rasy jazyka nebo náboženství.

(2) Rozdíl v náboženství, víře, vyznání a jazyku není žádnému státnímu občanu republiky Československé v mezích všeobecných zákonů na závaždu, zejména pokud jde o přístup do veřejné služby k úřadům a hodnostem, aneb pokud jde o vykonávání jakékoliv živnosti nebo povolání.

(3) Státní občané republiky Československé mohou v mezích všeobecných zákonů volně užívati jakéhokoli jazyka ve stycích soukromých a obchodních, ve věcech týkajících se náboženství, v tisku a jakýchkoli publikacích nebo ve veřejných shromážděních lidu.

(4) Tím však nejsou dotčena práva, jež státním orgánům v těchto směrech přísluší podle platných nebo budoucně vydaných zákonů veřejného pořádku a bezpečnosti státní i účinného dozoru.

§ 129 ústavní listiny:

Zásady jazykového práva v republice Československé učuje zvláštní zákon, tvořící součást této ústavní listiny.

§ 108 ústavní listiny:

(1) Každý státní občan československý může se usazovati na kterémkoli místě Československé republiky, nabývati tam nemovitosti a vykonávati tam činnost v mezích všeobecných právních ustanovení.

(2) Omezení tohoto práva jest možno jen v zájmu veřejném na základě zákona.

(č. 122/1920 Sb. z. a n.). Podle zmíněné smlouvy týkala se ochrana jazykových práv čsl. státních občanů však pouze před soudy, kdežto jazykový zákon umožnil ochranu jazykových práv také před správními úřady a veřejnými korporacemi. Rozšířením této ochrany jazykových práv menšin šel jazykový zákon v ustanovení § 2 nad povinnosti mezinárodní smlouvou převzaté (Boh. adm. čís. 8078/1929).

Podle nálezu Nejv. spr. soudu (Boh. č. 786/1921 a č. 787/1921, J I/2 č. 400) není právním pramenem menšinových jazykových práv smlouva St. Germánská, nýbrž jazykový zákon, neboť mezinárodní smlouva váže pouze smluvní státy, nedávající práv občanům určitého státu, není-li součástí zákonodárství smluvního státu. Subjektivního práva občanů nelze vyzcovati z mezinárodní normy.

Použití § 108. úst. listiny pro práva jazyková jest úplně vyloučeno, poněvadž tento paragraf upravuje pouze osobní a majetkové svobody občanů, řeší otázku možnosti usazování se občanů na kterémkoli místě republiky Československé, možnost nabývání nemovitostí a výkon výdělkové (třeba živnostenské) činnosti. Tento předpis úst. listiny neobsahuje tudíž žádných jazykových předpisů, nýbrž upravuje pouze soukromoprávní sféru občanů. Jazykové předpisy také nikterak nezasahují do soukromoprávního používání jazyků, naopak § 128, odst. 3. úst. listiny umožňuje všem státním občanům československým volné užívání jakéhokoli jazyka ve stycích soukromých a obchodních, avšak „v mezích všeobecných zákonů“.

Také nejvyš. spr. soud náležen. č. 3683/1924 (Boh. adm. II, č. 5254) rozhodl, že předpis § 128, odst. 3. úst. listiny o používání jazyka ve stycích soukromých a obchodních, atd. netýče se styků stran s úřady.

Jinak však tomu je, upravuje-li se po stránce jazykové veřejnoprávní sféra, dotýkající se zájmů občanů. Tu dlužno rozlišovati jednak předpisy platného práva a event. možnosti úpravy de lege ferenda (viz § 128, odst. 4. úst. listiny).

I. de lege lata.

Státní administrativa považuje za přípustné vydávati předpisy o jazykové úpravě podnikání obchodního i živnostenského. Jazyková úprava speciálně v živnostech byla nařizována obvykle na základě ustanovení § 54, odst. 2. ž. ř. (§ 70 slov. živn. zák.) (t. zv. živnostensko-policejní úprava).

Avšak nejvyšší správní soud svými nálezy č. 5301/1926, 5303/1926 a 5304/1926 (Boh. adm. II, č. 5363) rozhodl, že živnostenský úřad není oprávněn na základě § 54, odst. 2. ž. ř. ve formě živnostensko-policejní úpravy nařizovati v konkrétním případě, v jakém rozsahu má být provedena úprava nápisů na místnostech hostinských a výčepnických v jazyku českém tak, aby tyto živnosti vyhovovaly také potřebě českých návštěvníků.

Také cestou administrativní byly nařizovány při živnostech auto-dopravních jízdní řády, vývěsní tabulky a znalost personálu při těchto živnostech jazyka státního. jako podmínky koncesního dekretu, avšak konkrétní případy nebyly dosud řešeny nejvyš. správním soudem.

Také v jiném podnikání soukromém, resp. živnostenském lze naříditi jazykovou úpravu zevních označení na př. u lékáren na základě §§ 6, 44, 56 a 66 zákona č. 5, ex 1907 ř. z., dále zevní označení obchodů s léčivými přípravky a jedy na základě zákona ze dne 30. dubna 1870, č. 68 ř. z. a zákona ze dne 20. dubna 1920, č. 242 Sb. z. a n. Také finanční úřady nařídily interními výnosy jazyk zevního označení prodeje tabáku a cenin (kolků, známek) a obsluhu zákazníků v jazyku státním. Jazyková úprava byla provedena v konkrétních případech také při udělení kinematografických licencí. Z toho vyplývá, že jazyková úprava byla většinou řešena praxí v konkrétních případech.

Speciální předpisy pro živnostenská společenstva po stránce jazykové najdeme v hlavě XV., čl. 93.²⁾ jazykového nařízení (č. 17. ze dne 3. února 1926, Sb. z. a n.). V tomto předpisu stanoví se přesně jazyková zásada pro úřadování živnostenských společenstev obdobně jako pro ostatní veřejné korporace a obce. Zároveň obsahuje tento předpis možnost trestního zásahu proti starostovi nebo místostarostovi živnostenského společenstva, jenž by jednal proti těmto jazykovým nařízením.

Živnostenské společenstvo jest podle nálezu nejvyšší spr. soudu (Boh. č. 8996/1931) veřejnou korporací ve smyslu § 3 jaz. zákona a pakliže je zřízeno podle hlavy VII. ž. ř. jako nucené sdružení zájmové, jest povinno přesně dodržovati jazyková nařízení.

Mezi veřejné korporace, jež jsou povinny řídit se ustanoveními jazykového zákona a nařízení, patří i společenstevní jednoty (svazy), dále obchodní a živnostenské komory a jejich ústředna (viz čl. 91, odst. 1. a 2. jaz. nařízení).

Uvedené korporace jsou obzvláště státním úřadům a zejména ministerstevům povinny dopisovati a podávati zprávy v jazyku státním a to i tehdy, je-li jednacím jazykem korporace některý jazyk menšinový a není-li v tomto případě státní úřad podle předpisů proň platný oprávněn přijmouti podání v jednacím jazyku korporace.

Obchodní a živnostenské komory se považují za orgány republiky ve věcech ochrany známek a vzorků a tudíž vztahují se na ně i všechny ostatní předpisy hlavy I. a III. jazykového nařízení.

Ostatně, vyžaduje-li toho veřejný zájem, může se užití státního jazyka ve smyslu čl. 99.³⁾ pro veřejné vyhlášky a označení nemovitostí

²⁾ Čl. 93. jaz. nař.

(1) Živnostenská společenstva (hlava VII. ž. ř. — zákona —) řídí se, co se týče užívání jazyka, obdobně předpisy, jež platí pro obce (hlava XIV.), při čemž tam, kde ve smyslu předpisů těch záleží na počtu příslušníků určitého jazyka, rozhodným jest počet ten v obyvatelstvu místního obvodu společenstva stanovenými určeného.

(2) Vysvědčení vydávaná podle předpisů živnost. řádu (zákona), povinna jsou živnostenská společenstva, jejichž jednacím jazykem jest jiný než československý, vystavovati neb potvrzovati vždy také v jazyku státním a to prvním místě.

(3) Proti starostovi nebo místostarostovi živnostenského společenstva, který by jednal proti ustanovení tohoto nařízení, anebo, který by se neřídil rozhodnutím úřadů státní správy na základě tohoto nařízení ve věcech jazykových vydaným, může býti zakročeno pořádkovými pokutami podle předpisů živnostenského řádu (zákona).

³⁾ Čl. 99 jaz. nař.

(1) Žádá-li toho veřejný zájem, aby se užilo státního jazyka republiky (§ 1, odst. 1. zákona), může politický úřad i kromě případů, o nichž se jedná v předchozích ustanoveních, tam, kde korporace nebo jiné osoby oznamují něco veřejnými vyhláškami, nebo označují nápisy pro potřebu obecnosti nemovitost nebo jiné předměty, určené k veřejnému užívání, jim uložiti, aby vyhláška nebo označení stalo se i jazykem státním a ustanoviti při tom úpravu a umístění textu v jazyku státním.

(2) O stížnosti do opatření takových a o řízení platí obdobně čl. 96, odst. 3.

(3) Obce nemohou zakazovati nebo odpirati vývěs nebo vylepování návěstí z příčiny té, že jest sepsáno nebo tištěno v jazyku státním.

(4) Ustanovení odst. 1. nevztahují se na vyhlášky, označení a označení v časopisech, na inserci a obchodní reklamu vůbec.

neb jiných předmětů pro potřebu obecnostva, pakliže jsou tyto předměty určeny k veřejnému užívání. Příslušné nařízení v tomto směru může vydati politický úřad, který také stanoví úpravu a umístění textu v jazyku státním.

Ostatně v poslední době byla prolomena zásada živnostensko-policejní úpravy živností po stránce jazykové obzvláště ustanovením § 12 zákona č. 198/1932, Sb. z. a n. o dopravě motorovými vozidly. V tomto zákonném předpisu, vydaném zcela v intencích § 128, odst. 4. úst. listiny jest úplně provedena zásada přednosti státního jazyka. Ukládá se tu autorativním způsobem umístění textu dopravního řádu, sazebníků, jízdního řádu, jízdních lístků, nápisu na vozidle a pod. vždy v jazyku státním na prvním místě a při nejmenším ve stejných rozměrech a ve stejné úpravě znění a textu jazyka menšinového. Z tohoto předpisu můžeme z důvodů veřejných a bezpečnostních viděti možnost úpravy jazykové po stránce živnostensko-policejní i v budoucnosti. Také při hromadné periodické dopravě osob ukládá se § 12 cit. zák. personálu, přicházejícímu do styku s obecnstvem, přiměřená znalost státního jazyka pro služební styk s obecnstvem.

Vládní nařízení k tomuto zákonu v § 6 (nařízení č. 36/1933, Sb. z. a n.) stanoví přiměřenou znalost také jazyka menšinového ve smyslu § 2, odst. 2. jaz. zákona. Konečně stanoví se lhůta do 31. prosince 1933, v níž má veškeren personál býti přiměřeně znalý státního jazyka pro styk s obecnstvem.

Pakliže tudíž jazyková úprava taková pronikla do dosavadních právních předpisů, možno tuto úpravu prováděti i v ostatních právních předpisech a zákonech, jež v budoucnosti budou tvořeny, budou-li v zásadě dodrženy předpisy ústavní listiny a zákonů, jež jsou její součástí.

II. de lege ferenda.

Pro možnost řešení věci po stránce budoucí zákonné úpravy nelze vycházeti, jak již bylo shora naznačeno ze smlouvy St. Germainské, nýbrž pouze z našeho vnitrostátního zákonodárství.

Podkladem pro jazykovou úpravu jest tudíž v daném případě hlava VI. úst. listiny. Tu se stanoví v odst. 4. § 128 možnost upravovati dotčená práva jazyková, pokud to přísluší určitým státními orgánům, pro budoucnost vydanými zákony.

Možnost jazykové úpravy za šetření dosavadních jazykových ustanovení dlužno prováděti jednak z důvodů veřejného pořádku a státní bezpečnosti, jednak za účelem účinného dozoru úředního. A tu máme po stránce živnostensko-právní možnost značného zásahu i úpravy.

Tak jak tomu bylo na př. při nedávné úpravě zákonné živnosti autodopravní, tak možno i analogicky otázku jazykové úpravy řešiti všeobecně v rámci živnostenského řádu.

Celá řada živností jest podrobena různým omezením jednak z důvodů veřejného pořádku, jednak i z důvodů státní bezpečnosti. Jsou to na př. tiskárny, knihkupectví, výroba zbraní a střeliva, prodej jedů, léčiv a pod., zprostředkování služeb a míst, výroba zboží zápalného, atd., hlavně tedy živnosti koncesované.

Nelze upříti, že úprava těchto živností jakož i úprava živností dopravních podléhá celé řadě předpisů, týkajících se zájmu veřejného pořádku. Má-li pak stát zájem na tom, aby živnosti tyto nevybočily z rámce jeho dozoru, má stát právo pro tyto živnosti upravovati jejich předpisy i v mezích jazykových, pakliže budou dodržována základní práva občanů ústavně zaručená. Tím se nikterak nezasahuje do soukromých práv těchto občanů, pokud se týká volného užívání jiných jazyků než státního ve stycích obchodních a také není závady při výkonu živnosti podle odst. 2. § 128 úst. listiny.

Ingerence státu po stránce veřejného pořádku musí jíti tak daleko, aby byl zabezpečen dozor nad živnostmi a bezpodmínečně aby byla zabezpečena při výkonu živnosti veřejná bezpečnost. V neposlední míře jest také zájem všech státních občanů, aby při výkonu živnostenského podnikání měli zaručenu možnost všeobecné informace při živnostenském a obchodním podnikání. Tak tomu jest na př. při výkonu živnosti zástavní, hostinské a výčepní, elektrotechnické, zubotechnické atd. Stejně tomu je při celém komplexu živností řemeslných, jakož i živností svobodných, z nichž značná část živností jest takového druhu, že se s nimi každý občan denně stýká. Zvláště tu dlužno jmenovati řezníky a uzenáře, pekaře, cukráře, obuvníky, oděvníky, holiče atd.

V důsledku toho nutno v tomto směru živnostenský řád doplniti příslušnými ustanoveními a právě reforma živnostenského řádu jest vhodnou příležitostí, aby bylo pamatováno také na jazykovou úpravu při provozování živnosti.

Nutno proto v tomto směru příslušně upravití jednak předpis § 44 ž. ř. „vnější označení“ a to tak, aby nejen tento předpis obsahoval materiální úpravu vnějšího označení provozovacích místností jakož i označení štítu, nýbrž také aby obsahoval po stránce jazykové přesná ustanovení v zájmu státu i občanů. Stejný předpis bylo by vložiti do § 52 ž. ř. o označení cen, čímž prováděla by se pouze zásada účinnosti dozoru nad živnostmi, jakož i možnost všeobecné informace všech státních občanů.

Zvláště však jest důležitou t. zv. živnostensko-policejní úprava podle § 54 ž. ř. Již nynější živnostenský řád chápal potřebu upravití některé živnosti po stránce policejní. Při dnešním velkém rozmachu živností a při jejich specialisování bude třeba i tuto otázku upravití tak, aby byla zahrnuta i možnost úpravy po stránce jazykové. Proto v tomto směru bylo by při projednávání tohoto paragrafu použití analogie ustanovení jazykového zákona (§ 2), aby praxe nekolísala a měla danu možnost zakročití i v tomto směru.

Těmito předpisy nebude nikterak živnostnictvo a obchodnictvo zkráceno, naopak provedením jazykové úpravy co do vnějšího označení dále úpravy cen vyhlášek a pod. získá pouze obchodnictvo a živnostnictvo na zákaznických.

Stejně bylo by doplniti hlavu VII. ř. ž. o živnostenských společenstvech příslušnými ustanoveními, jež dnes již obsahuje hlava XV. jazykového nařízení. V tomto směru tedy by nebylo podstatných změn.

Při zákonných úpravách po stránce jazykové v živnostech bylo by dbáti základních práv občanských, vymezených ústavní listinou, jakož i ostatních zákonů, které tvoří součást ústavní listiny, mezi něž nutno počítati také jazykový zákon. Českoslovenští státní občané jiné národnosti než československé nedoznají naprosto žádných újmy zákonnou úpravou v tomto směru provedenou⁴⁾.

Dr. Miloslav Horka.

(K zákonu o dopravě motorovými vozidly.) Ve Sbírce zákonů a nařízení, vydané dne 30. prosince 1932, vyšel zákon o dopravě motorovými vozidly ze dne 23. prosince 1932, č. 198, platící od 31. prosince 1932.

⁴⁾ Literatura.

Dr. Prokop: „Jazykový zákon“, 1926. — Hartmann: „Předpisy jazykového zákona“ z r. 1925. — Sobotá: „Národnostní právo československé“ z r. 1927. — Dr. Horáček: „Jazykové právo“ z r. 1928. — Hugo Diwald: „Jazykové právo“ ve „Slovníku věř. práva čsl.“, svazek II. z r. 1932. — „Veřejná správa“, ročník II. č. 8, 9, 10, ročník III., č. 1, 2 a násled., r. 1932, 1933. — Dr. Václav Chalupný: Čsl. jazykové právo se zřetelem k judikatuře Nejvyš. spr. soudu. — Judikatura.

Zákon tento, čítající celkem 81 paragrafů, má 8 hlav, z nichž 6 je povahy živnostensko-právní, hlava VII. finanční a jedna hlava obsahuje závěrečná ustanovení.

Na první pohled v celém zákoně je patrna jeho tendence, t. j. jednak snaha o zásah železnic, resp. pošt. do veřejné dopravy motorovými vozidly, provozované po živnostensku, jednak snaha finančně započítati státu značný zdroj příjmů. Proto také zákon tento, který vlastně měl živnostensko-policejně upravovati živnosti autodopravní, nesplnil svého účelu tak, jak se to očekávalo, nýbrž prevaluje v něm snaha pomoci státním podnikům (t. j. státní dráze a poště).

V důsledku této snahy dostaly se do zákona některé předpisy, které jinak těžko bychom si mohli blíže vysvětliti.

Zákon snaží se v § 1 o definice motorových vozidel a pravidelné dopravy a v § 2 uvádí taxativně, kdo nepotřebuje koncese k dopravě osob nebo nákladů. Tu jsou v prvé řadě uvedeny podnik Československé státní dráhy a podnik Československá pošta. Mezi ostatními, kdož nepotřebují koncese, jsou pak pod lit. e) tohoto paragrafu uvedeny obce, jež provozují pravidelnou hromadnou dopravu osob ve svém obvodu.

U tohoto bodu však nutno se pozastaviti. Zákon snažil se upravití živnosti autodopravní po stránce živnostensko-policejní, v tomto případě však úplně opomenul předpisy živnostensko-policejními zavázati obce při pravidelné hromadné dopravě osob alespoň tak, jako tomu jsou podrobeny v hlavě V. zákona podniky Československé státní dráhy a Československá pošta. Tyto podniky, ač nemusí mít nyní podle zákona koncese k dopravě osob a nákladů, přece mají určité povinnosti.

Na obce, provozující ve svém obvodu periodickou dopravu osob, však podle zákona nebude se vztahovati ani povinnost mítí dopravní řád (§ 9 zákona), ani jízdní řád a sazebník, na obce by se nevztahovaly ani předpisy, týkající se jazykové úpravy (§ 12 zákona), ani nemusí obce mítí svá vozidla pojištěna (§ 8 zákona) a skládati jako záruku, přiměřenou jistotu podle § 13 zákona. Z toho plyne, že obce mohou si počínati, pokud budou jezdití periodicky ve svém obvodu, úplně libovolně; proto tento bod zákona bude první, který bude předmětem jeho novelisace. Jinak, budou-li obce provozovati dopravu přes obvod svůj, budou musiti mítí koncesi, jako jiná osoba právnická. Nejvýše bylo by možno obce vázati živnostensko-policejní úpravou § 54 živn. řádu.

Oproti dosavadním ustanovením § 2 ž. ř. byl zvýšen požadavek osobní spolehlivosti a v § 3 zákona také žadatel o koncesi musí prokázati, že dosáhl věku aspoň 24 let, ač jiných živností může se nabýti dosažením svéprávnosti a zletilosti, t. j. dosažení 21. roku (resp. při propuštění z moci otcovské i před 21. rokem).

Nejasným je také ustanovení § 4, odst. 2. lit. c) zákona, podle něhož mohou nabýti koncese také společnosti akciové, s ručením omezeným a společenstva, pakliže jsou společenské podíly (akcie) „alespoň z většiny v rukou domácích“, avšak nikde se nedočteme, co znamenají t. zv. „ruce domácích“.

Také dosavadní předpisy živnostenského řádu zvláště §§ 5 a 6 ž. ř. byly zostřeny ustanovením § 6 zákona, podle něhož nesmí býti udělena koncese osobám právoplatně odsouzeným i pro celní přestupky, přestupky zkrácení daně z jízdného, přestupky o daních a dávkách podle zákona o dopravě motorovými vozidly, jakož i pro přestupky celé řady předpisů tohoto zákona. Taxativně pak vypočítává se, kdy koncese udělena býti nesmí.

Koncese pojímá se obdobně jako u zákona o výrobě, prodeji atd. radiových zařízení (č. 9/1924 Sb. z. a n.) jako osobní oprávnění, jehož převod na jinou osobu, ať mezi živými nebo na případ smrti, jest

nepřípustný. Také provozování koncese náměstkem smí býti jenom z důležitých příčin povoleno a provozovateli tuto živnost pachtýřem je vůbec nepřipustno (§ 7 zák., odchylně od § 55 ž. ř.), avšak možno koncesi provozovati právem vdovským a právem nezletilců.

Zvláštním ustanovením v živn. řádě dosud neznámým jest udělení koncese na omezení časové, t. j. nejvýše na dobu 15 let, počítajíc ode dne právoplatnosti koncese.

Zákon obsahuje celou řadu předpisů povahy živnostensko-policejní, z nichž poukazují zvláště na povinnost koncesionáře sjednati pojištění vozidel pro úraz, pojistné příhody a věcné škody (§ 8 zákona), povinnost sestaviti dopravní řád a sazebník (§ 9 zákona), všeobecnou dopravní povinnost (§ 10 zákona), povinnost nepřetržitého provozu (§ 20 zákona), povinnost sestaviti jízdní řád (§ 21 zákona).

Mimo to dány byly různé předpisy a prováděcím nařízením č. 36/1933 blíže se upravilo skládání jistoty (§ 13), doprava zásilek (§ 14) a zavazadel, jakož i předpisy zdravotní a veterinárně policejní.

Za generální ustanovení nutno pokládati § 19, podle něhož platí subsidiárně živnostenský řád (na Slovensku živn. zákon) všude tam, kde zákon nestanoví nic jiného. Všeobecnou klausulí je také § 15 zákona, jenž zakazuje a prohlašuje za právně neúčinná ujednání jakéhokoli druhu, jimiž se obcházejí předpisy tohoto zákona.

Soukromé podnikání mejhůře postihuje § 22 zákona, neboť jím se přiznává přednostní právo zřizovati pravidelnou dopravu podnikům železničním, případně podnikům Československá pošta. Tento paragraf dokumentuje úkol celého zákona, jakož i snahu zjednati státním podnikům vliv na veškeré provozování živnosti autodopravních.

V tomto směru také upravuje §§ 25 a 26 zákona kompetenční řízení o žádostech za autodopravní živnosti. Státní dráhy resp. pošta, pokud uplatňují přednostní nárok na zahájení dopravy (zvláště periodické dopravy osobní, resp. nákladní), musí ve třech měsících (nejdéle v šesti měsících) od dané lhůty zahájit provoz. Jinak instanční řízení zvlášť upraveno nebylo. Pouze pro nepravidelnou dopravu nákladů nutno uvést v žádosti územní obvod, v němž doprava má býti provozována a tento územní obvod stanoví koncesní úřad stanoviště živnosti v dohodě s příslušnými ředitelstvími drah a pošt.

Řízení o koncesi provádí koncesní úřad rovněž v dohodě s příslušnými ředitelstvími drah a pošt po slyšení zúčastněných obcí, jednoty společenstevní a příslušné obchodní komory. Vyjádření těchto musí se státi v propadné lhůtě 30 dnů. Nedojde-li pak k dohodě koncesního úřadu se zmíněnými ředitelstvími, rozhodne o otázce místní potřeby ministerstvo obchodu v dohodě s ministerstvy železnic a pošt. Tu však dlužno poukázati na nejasnost a neúplnost zákona, neboť není ustanoveno, co se stane, nedohodnou-li se ministerstvo obchodu se zúčastněnými ministerstvy, nehledě k tomu, že o otázce místní potřeby bude vyšší stolice event. prejudikovati rozhodnutí stolice nižší. Nižší stolice bude pak vázána rozhodnutím, resp. pokynem stolice vyšší, a tato opětně při event. rozhodování o odvolání bude vázána dřívějším svým pokynem. nezjistí-li se změna v místní potřebě. Tento postup neodpovídá myšlence úsporných opatření ve veřejné správě, neboť agenda se tímto dohodováním značně zvětší a zkomplikuje.

Zákon obsahuje také značné tresty (na př. při provozování dopravy osob neb nákladů bez koncese nejmenší trest 1000 Kč) a na úhradu a pokut lze použítí složené jistoty podle § 13 zák.

Pro podniky železniční a pro poštu platí zvláštní ustanovení hlavy V. a podle odst. 2. § 36 nepodléhají tyto státní podniky při provozování dopravy motorovými vozidly vůbec předpisům živn. řádu (slov. živn. zákona). Tím se opětně dokumentuje zvláštní výsadní postavení těchto státních podniků proti soukromému podnikání.

Přechodné jest ustanovení § 37, které ukládá majitelům dosavadních živností svobodných a event. ostatních oprávnění zažádati o koncese do 8 týdnů ode dne platnosti zákona. Zákon ponechává v platnosti pouze koncese pro periodickou dopravu osob a dosavadní dopravu podle § 15, č. 4 ž. ř. (autodrožky), kdežto ostatní koncesionáři musí si podati žádosti nové právě tak, jako dosavadní majitelé autodopravních živností svobodných, které se zákonem mění v živnosti koncesované, ač na dosavadní oprávnění mohou své živnosti provozovati.

Tolik nutno podotknouti k zákonu po stránce živnostensko-právní, stránka finanční (hlava VII. zákona) je věcí samou pro sebe.

Dr. Miloslav H o r k a.